

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie stanu bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych

Rada Ochrony Pracy przy Sejmie RP na posiedzeniu 27 sierpnia 2013 r. zapoznała się z materiałem przygotowanym przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na temat stanu bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych w 2012 roku.

W ciągu ostatnich pięciu lat stan bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych, oceniany na podstawie wskaźnika częstości wypadków przy pracy obliczanego na 1000 ubezpieczonych, nie uległ istotnym zmianom. Wskaźnik ten zmniejszył się z 11,3 w roku 2008 do 11,0 w roku 2012.

Szczególnie niepokoi wciąż wysoka liczba wypadków śmiertelnych w gospodarstwach rolnych (w roku 2012 zarejestrowano 92 takie wypadki), przy jednoczesnym spadku liczby osób ubezpieczonych. W 2012 roku z tytułu śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej wypłacono jednorazowe odszkodowania w wysokości o 13,6% większej niż w 2011 roku.

Większość zdarzeń wypadkowych miała miejsce w gospodarstwach rolnych o powierzchni od 1 do 5 ha (27,5%) i od 5 do 10 ha (25%).

Przyczynami większości wypadków w gospodarstwach rolnych były: upadek osób (48,9%), pochwycenia i uderzenia przez ruchome części maszyn (13,6%) oraz uderzenia, przygniecenia i pogryzienia przez zwierzęta (11,7%).

Najczęstszą przyczyną wypadków ze skutkiem śmiertelnym były: przejechanie, uderzenie i pochwycenie przez środek transportu w ruchu (29,3%), nagłe zachorowania (15,2%), upadki osób (13%), upadek przedmiotów, pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń oraz inne zdarzenia (10,9%).

Najwięcej wypadków śmiertelnych na 1000 ubezpieczonych odnotowano w województwach: podlaskim (9,7), warmińsko-mazurskim (9,6), mazowieckim (9,0), łódzkim (8,8) i świętokrzyskim (8,3). Wypadkom śmiertelnym najczęściej ulegali mężczyźni (90,2% poszkodowanych) w wieku 50-59 lat (37,%) oraz 40-49 lat (25%).

W 2012 roku zgłoszono 267 wniosków do oddziałów regionalnych i placówek terenowych KRUS o jednorazowe odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci na skutek choroby zawodowej. Odszkodowania wypłacono w 198 przypadkach. Dominowały choroby zakaźne przenoszone przez kleszcze (166 przypadków boreliozy i kleszczowego zapalenia mózgu), w mniejszym zakresie choroby układu oddechowego (19) oraz przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy, przewlekłe choroby układu ruchu oraz choroby skóry.

Przedstawione dane statystyczne o wypadkach i chorobach zawodowych w gospodarstwach rolnych w 2012 roku świadczą o niezadowalającym w nich stanie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ten niezadowalający stan utrzymuje się, mimo że KRUS od lat prowadzi intensywną działalność prewencyjną, której kierunki są określone na podstawie analiz przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy i chorób zawodowych w gospodarstwach rolnych.

Zwiększenie skuteczności tych działań powinno się w szczególności osiągnąć dzięki realizacji porozumienia o współpracy na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie, zawartego przez następujące instytucje i organizacje: Państwowa Inspekcja Pracy, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, KRUS; Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych; Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa; Zarząd Główny ZZ Pracowników Rolnictwa w RP; Zarząd Federacji Związków Pracodawców Rolnych; Krajowa Rada Izb Rolniczych; Zarząd Główny Związku Ochockich Straży Pożarnych RP.

Na podstawie przedstawionego materiału oraz przeprowadzonej dyskusji, Rada Ochrony Pracy uznaje za konieczne:

1. Stworzenie warunków prawnych umożliwiających prowadzenie oceny stanu bezpieczeństwa (w tym zagrożeń i metod ich ograniczania) w indywidualnych gospodarstwach rolnych.
2. Kontynuowanie okresowych ocen stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwach rolnych oraz w ich bezpośrednim otoczeniu w celu podejmowania odpowiednich działań zapobiegawczych.

3. Podniesienie świadomości zagrożeń w rolnictwie, zarówno wśród dorosłych, jak i dzieci. Uzasadnione jest wykorzystanie w tym celu m.in. istniejących materiałów multimedialnych, a także opracowanie nowych, bazujących na konkretnych sytuacjach zagrożeń wypadkami.
4. Zwiększenie skuteczności działań prewencyjnych, w tym kontroli maszyn i urządzeń wykorzystywanych do prac w rolnictwie w aspekcie ich stanu bezpieczeństwa.
5. Uwzględnienie w statystykach wypadków dzieci, które pomagając rodzicom przy pracach rolniczych ulegają wypadkom.
6. Wymaganie stosowania przez rolników odpowiednich środków ochrony indywidualnej.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 22 października 2013 r.